

РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: ПРОБЛЕМИ, ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції
22-26 лютого 2016 року**

Полтава - 2016

Державна установа
"Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення
діяльності вищих навчальних закладів "Агроосвіта"
Аграрний коледж управління і права
Полтавської державної аграрної академії

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
**«РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ У
ВИЩІЙ ШКОЛІ: ПРОБЛЕМИ, ДОСВІД,
ПЕРСПЕКТИВИ»**

м. Полтава, АКУП ПДАА,

22-26 лютого 2016 року

Полтава – 2016

УДК 378.026.016:004

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Ресурсно-орієнтоване навчання у вищій школі: проблеми, досвід, перспективи» / укл. Н. В. Кононець, В. О. Балюк. – Полтава: АКУП ПДАА, 2016. – 365 с.

Укладачі:

Кононець Наталія Василівна, кандидат педагогічних наук, викладач АКУП ПДАА

Балюк Вікторія Олександрівна, магістр економічної кібернетики, викладач АКУП ПДАА

Програмний комітет

Гуржій Андрій Миколайович, дійсний член (академік) НАПН України, доктор технічних наук, професор, віце-президент НАПН України

Карташова Любов Андріївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії електронних навчальних ресурсів Інституту ПТО НАПН України

Гриньова Марина Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор, декан природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Лапінський Віталій Васильович, кандидат фізико-математичних наук, завідувач лабораторії навчання інформатики Інституту педагогіки НАПН України

Кононець Наталія Василівна, кандидат педагогічних наук, викладач інформатики та комп'ютерних технологій, викладач-методист вищої кваліфікаційної категорії Аграрного коледжу управління і права Полтавської державної аграрної академії

Організаційний комітет

Іщенко Тетяна Дем'янівна, в.о. директора Державної установи "Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів "Агроосвіта"

Дудник Тетяна Павлівна, заступник директора з методичної роботи Державної установи "Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів "Агроосвіта"

Хоменко Микола Павлович, заступник директора з навчально-методичної роботи Державної установи "Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів "Агроосвіта"

Лихогод Ніна Григорівна, керівник навчально-методичного кабінету педагогічних інновацій Державної установи "Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів "Агроосвіта"

Козаченко Олена Михайлівна, директор Аграрного коледжу управління і права Полтавської державної аграрної академії

Яцків Любов Федорівна, голова циклової комісії фундаментальних та спеціальних дисциплін спеціальності "Обслуговування програмних систем і комплексів" Стрийського коледжу Львівського національного аграрного університету

Балюк Вікторія Олександрівна, магістр економічної кібернетики, викладач дисциплін комп'ютерного циклу Аграрного коледжу управління і права Полтавської державної аграрної академії

Текст доповідей розміщено на веб-сайті АКУП ПДАА за адресою: http://acup.poltava.ua/?page_id=1173.

1. Матеріали подані в оригіналі.
2. Відповідальність за зміст матеріалів несе автор.
3. Автор гарантує, що стаття є оригінальною, не містить запозиченої інформації без відповідного посилання чи попереднього узгодження.
4. Авторські права на всі матеріали належать їх авторам.

Рекомендовано до друку методичною радою АКУП ПДАА

(протокол № 3 від 29.02.2016 року)

ЗМІСТ

Секція 1. Євроінтеграційні процеси в українській освіті	9
Кононець Н. В. КОНЦЕПЦІЯ РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН КОМП'ЮТЕРНОГО ЦИКЛУ В АГРАРНИХ КОЛЕДЖАХ	9
Нестеренко І. Б. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ	21
Горденко А. П., Паламарчук С. І. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ	24
Нелеп І. Л. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ	27
Соснова В. А. РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ У МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	30
Соснова М. А. РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК СКЛАДОВА САМООСВІТИ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ	33
Могіна Н. В. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ З БІОЛОГІЇ СТУДЕНТІВ ВНЗ І-ІІ РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ	36
Якухно О. В. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	39
Мартиненко Т. РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ	44
Назаренко М. Д. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ – ОСНОВНА МЕТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ	47
Рубан О. В., Єфременко О. А. САМОСТІЙНА РОБОТА – АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ	50
Громова В. В. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	54
Харченко М. М. ПЕРЕВАГИ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	59
Єкименкова О. В., Трифонова О. М. ДОСТУПНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СТАН І ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ	63
Пічугіна І. С. СУЧАСНИЙ СТАН НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	67
Бігар К. І. ПЕРЕКЛАД ЯК ВИД МІЖМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	70
Секція 2. Сучасні навчальні ресурси та інформаційні технології	73
Кононець Н. В., Горда І. М. ЕЛЕКТРОННИЙ ПОСІБНИК ЯК СУЧАСНИЙ ДИДАКТИЧНИЙ РЕСУРС ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ВИЩА МАТЕМАТИКА»	73
Кривошапка Е. А. ЛАБОРАТОРІЯ З ВІДДАЛЕНИМ ДОСТУПОМ	79

жовтня 2013 р.]; Верховна Рада України. – К.: Парламентське видавництво, 2014. – С. 90-94.

3. Трифонова О.М. Взаємозв'язки принципів науковості та наочності в умовах кредитно-модульної системи навчання квантової фізики студентів вищих навчальних закладів: дис. ... канд пед. наук : 13.00.02 / Трифонова Олена Михайлівна. – Кіровоград, 2009. – Т. 1. – 216 с.; Т. 2 : Додатки. – 301 с.

Ірина Сергіївна Пічугіна

аспірант, Інститут інформаційних технологій і засобів навчання, НАПН України, iryna_ryna@mail.ru

СУЧАСНИЙ СТАН НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Розвиток освітньої галузі і безперервний розвиток особистості, її світогляду, одвічний процес саморозвитку та самопізнання не можуть розгортатись окремо, без взаємодії один з одним. Ці два напрямки, що доповнюють та підтримують один одного, сприяючи взаємному вдосконаленню. В умовах безперервного пізнавального процесу саме неформальна освіта набуває все більшої актуальності. У зв'язку з чим вважаємо доцільним та ефективним в неформальній освіті приділяти особливу увагу розвитку особистості дорослої людини, й не тільки в професійному або соціальному напрямках, а в моральному та духовному. На нашу думку, доросла людина має більший та вагомий вплив на соціум. Саме від дорослих залежить якісне виховання підростаючого покоління, адже дорослі кожен день активно здійснюють свій внесок у різні сфери життєдіяльності в суспільстві. В залежності від того, що саме вносить кожна доросла людина у суспільне життя, ми спостерігаємо або розвиток та прояв духовності в соціумі, або спад. Також вважаємо, що саме в неформальній освіті можна досягти максимального ефекту щодо духовно-морального розвитку особистості дорослої людини. Інші види освіти дорослих не зможуть надати вагомих результатів у цьому напрямку, тому що, наприклад, формальна освіта буде діяти в певних рамках за затвердженими програмами, інформальна освіта – навпаки, може проявитись в неусвідомлених, нецілеспрямованих процесах навчання.

Виходячи з визначеного, метою нашого дослідження є вивчення сучасного стану неформальної освіти дорослих в Україні в контексті євроінтеграційних процесів.

Питання освіти впродовж життя та шляхи підвищення її ефективності розглядаються на міжнародному рівні. Важливість процесу неформальної освіти було підтверджено низькою нормативних актів, складених законодавчими органами Євросоюзу та ЮНЕСКО.

На сьогодні в Україні відсутня цілісна законодавча база щодо неформальної освіти, ця діяльність підтримується чинним законодавством України (Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 № 1060-XII, ст. 29; Закон України «Про громадські об'єднання» від 22.03.2012 № 4572-VI) і міжнародними правовими та нормативними актами (рекомендація асамблеї

Ради Європи «Про неформальну освіту» № 1437 від 2000 р.; рекомендації Ради Європи щодо визнання неформального та інформального навчання (2012/С 398/01)), міжнародними проектами та програмами.

Протягом 2015 р. прийнято низку змін до Закону України «Про освіту», які дали змогу ввести до українського законодавства кілька ключових положень щодо неформальної освіти. У поправках до вищезначеного Закону було введено визначення неформальної освіти. «Це важливий крок, оскільки раніше зазначалося, що відсутність юридичного визначення неформальної освіти спричиняла серйозні перешкоди для створення та функціонування системи неформальної освіти. Прийняте визначення є всеосяжним і значною мірою відповідає стандартам ЄС» [1].

Європейським центром розвитку професійної освіти (Cedefop) для країн Євросоюзу, визнано таке визначення неформального навчання – це «навчання, засноване на запланованій діяльності, яка явно не позначена як навчання (з точки зору завдань, тривалості навчання або підтримки тих, хто навчається), але яка містить значимий навчальний елемент, але зазвичай не завершується сертифікацією» [3].

В. Д. Давидова зазначає, що інтеграція України до європейського освітнього простору ставить нові вимоги до навчання та виховання громадян, які повинні мати сприятливі умови для творчої реалізації в сучасному інформаційному суспільстві. У зв'язку з цими процесами в Україні виникла необхідність в неперервному навчанні та пошуку альтернативних форм освітніх систем, розробки багатоваріантних освітніх технологій, які могли б реагувати на суспільні тенденції [2].

В сучасній Україні неформальна освіта широко реалізується в рамках діяльності громадських об'єднань, що можуть виступати у формі громадської організації чи громадської спілки, а також в межах приватної підприємницької діяльності у формі приватних шкіл, центрів, клубів, гуртків, індивідуальної консультативної, корекційної або тренувальної діяльності та ін. Також, створені та діють університети третього віку, народні вищі школи, відкриті університети тощо.

Представники Євросоюзу вважають «проблематикою» те, що «неформальною освітою займаються переважно громадські організації», «довгострокове навчання в Україні часто забезпечується через систему професійної освіти у формі позакласних занять – на шкоду можливостям неформальної освіти», «водночас у чинному законодавстві відсутні докладні положення щодо процедури визнання та реєстрації програм неформальної освіти» [1].

Європейські країни першими почали реформувати власну систему освіти з метою її адаптації до нових вимог, що ставить суспільний розвиток: новий ринок праці, розвиток інформаційного суспільства, структурна криза, що супроводжується високим рівнем безробіття. Все це потребує більш виваженого підходу до освіти [2].

Дослідження Терьохіної Н. свідчать, що у розвинених країнах прийняті і успішно реалізуються закони, що регламентують сферу освіти дорослого населення. У Німеччині, наприклад, право на освіту людей різного віку

зафіксовано в Конституції країни. У Швеції, Данії, Голландії, Великобританії, Франції, Норвегії, Фінляндії та інших країнах діють закони про сприяння освіті літніх людей з метою поліпшення їх добробуту, організації дозвілля, забезпечення доступу до інформації. Міжнародні організації навчання літніх людей використовують лекції, семінари з групами за інтересами, наприклад, з психології та філософії життя, групи самонавчання, групи взаємодопомоги, екскурсії. У рамках освітніх програм проводяться танцювальні, хорові заняття, релаксація. Наприклад, вища народна школа широко представлена в країнах Північної Європи, Німеччини, також відноситься до закладів неформальної освіти дорослих [3].

Нами було проаналізовано заходи, що були здійснені протягом 2015 р. у рамках євроінтеграційних процесів і свідчать про розвиток неформальної освіти, безперервної освіти, освіти дорослих в Україні. Серед них – асамблеї (IX Всесвітня асамблея Міжнародної ради освіти дорослих, м. Монреаль, 11-14 червня 2015 р.), конференції (I Всеукраїнська науково-методична конференція «Модернізація змісту освіти і науки в Україні: неформальна освіта для дорослих, м. Хмельницький, 17-18 грудня 2015 р.; Всеукраїнська науково-практична конференція «Пізнавально-творча і духовна самореалізація особистості в евристичній освіті», м. Суми, 19 листопада 2015 р.; міжнародна науково-практична конференція «Якість неперервної освіти в умовах євроінтеграційних процесів: тенденції, проблеми, прогнози», м. Чернівці, 2-4 листопада 2015 р. з участю українських та європейських фахівців), круглі столи («Неформальна освіта для дорослих: реалії та перспективи розвитку» у рамках VII Міжнародного форуму «Інноватика в сучасній освіті» та II Міжнародної виставки закордонних навчальних закладів «WorldEdu – 2015», 22 жовтня 2015 р.; круглий стіл освітян України, Польщі та Австрії щодо децентралізації системи освіти та модернізації змісту освіти в Україні, м. Київ, 5 листопада 2015 р.), форуми (Українсько-польсько-німецький спеціалізований форум для організаторів міжнародних молодіжних обмінів «Можливості та виклики для довгострокових молодіжних обмінів між Україною, Польщею та Німеччиною», м. Ельшталь/Німеччина, 29 листопада-2 грудня 2015 р.; Всесвітній освітній форум, м. Інчхон, Південна Корея, 19-22 травня 2015 р.), семінари, саміти, результатами яких є прийняття практичних висновків та рекомендацій з проблем якості неперервної освіти, освіти дорослих, а також важливим досягненням Всесвітнього освітнього форуму-2015 стало прийняття Інчхонської декларації «Освіта-2030: забезпечення інклюзивної та справедливої якісної освіти та навчання протягом усього життя для всіх», що закладає основоположні принципи для глобального розвитку освіти до 2030 р.

Крім того, було проведено тренінги («Google Apps for Education», м. Кіровоград, 9-10 жовтня 2015 р., модераторами якого були співробітники відділу неформальної та інформальної освіти для дорослих Інституту модернізації змісту освіти МОН України), майстер-класи, воркшопи, фестивалі, результатами яких стали практичні освітні дії, обмін досвідом.

Серед постійно діючих міжнародних проектів - Всеукраїнське координаційне бюро Міжнародної громадсько-державної програми «Освіта дорослих України», завдяки якій в нашій державі щорічно проводяться

Міжнародні тижні освіти дорослих. Так, у вересні 2015 р. відбувся XVI Міжнародний тиждень освіти дорослих.

Отже, аналіз доповнень до державних документів та здійсненні заходи протягом минулого року в Україні свідчить, що сфера неформальної освіти дорослих активно розвивається. Сучасний стан неформальної освіти дорослих в Україні в контексті євроінтеграційних процесів такий, що характеризується певним етапом в динамічному руху до відповідних цілей та завдань. Для подальшої перспективи розвитку неформальної освіти в Україні необхідно, по-перше, регулювання чинного законодавства, а саме – прийняття відповідних нормативно-правових актів щодо неформальної освіти, що б більш чітко та прозоро визначили відповідні питання, по-друге – активні практичні освітні дії, як засіб реалізації різноманітних напрямів неформальної освіти дорослих.

Список використаних джерел

1. Андерсон К. Аналіз прогалин законодавства України про молодіжну політику в контексті рекомендацій угоди про асоціацію між Україною та ЄС й іншими відповідними політичними документами ЄС: Підсумковий звіт [Електронний ресурс] / Кірстен Андерсон // Центр прав дитини Корам. - 2015 р. – 89 с. Режим доступу : http://dsmsu.gov.ua/media/2015/07/02/1/Youth_report_2015_Book_5.pdf. – Дата доступу 27.01.2016.
2. Давидова В.Д. Шведська модель неформального навчання дорослих «народна освіта» / В.Д. Давидова // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2006. – Вип. 1. – С. 28-37.
3. Терьохіна Н. Неформальна освіта як важлива складова системи освіти дорослих / Н. Терьохіна // Порівняльно-педагогічні студії: Освітні системи та інституції – 2014 – № 6 (20). – С. 109-114.

Катерина Іванівна Бігар

студентка гуманітарного факультету,

Мукачівський державний університет, katya05b@meta.ua

ПЕРЕКЛАД ЯК ВИД МІЖМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Ще з давніх давен, коли люди з'явилися на землі, в них виникла потреба в спілкуванні. Спочатку засобом комунікації були звуки, жести тіла, малюнки, проте з розвитком людини, її навичок і знань, а також культурно-історичного процесу виникла мова. Мова – явище суспільне, кожна нація має власну мову і свою етнічну приналежність, та порозуміння між людьми було важливим аспектом у становленні тісних контактів між державами і народами. Відтак виникли перші перекладачі і спроби зав'язання економічних, політичних, духовних, військових стосунків. Відтак переклад став важливим компонентом у сфері комунікації між мовцями, котрі не є представниками однієї мовної спільноти та етнічної групи, у процесі обміну культурних і духовних цінностей. А також набуття і взаємному розвитку міжкультурних, міжнаціональних взаємин.